

گاستروانتریت (اسهال و استفراغ) :

گاستروانتریت یا بیماری التهاب معده‌ای روده‌ای بیماری است دارای مشخصه‌های التهاب در دستگاه معدی روده‌ای که در برگیرنده معده و روده کوچک می‌باشد، و منجر به ترکیبی از اسهال، استفراغ، و درد شکمی و گرفتگی عضلات می‌شود. اگرچه این بیماری ربطی به آنفلوآنزا ندارد، اما گاهی آن را آنفلوآنزای معده و آنفلوآنزای گاستریک هم نامیده‌اند. علت اکثر موارد در کودکان در مقیاسی جهانی روتاویروس است. در بزرگسالان، نوروویروس و کمپیلوباکتر رایج‌تر هستند. علت‌های کمتر رایج شامل سایر باکتری‌ها (یا سم آن‌ها) و انگل‌هاست. انتقال ممکن است به دلیل مصرف غذاهایی باشد که به نحوی نامناسب آماده شده‌اند، یا آب آلوده یا تماس نزدیک با افرادی که مبتلا به این بیماری هستند. پایه کنترل بیماری، مصرف مناسب مایعات است. در موارد خفیف یا متوسط، این کار را معمولاً می‌توان از طریق او آر اس انجام داد. در موارد جدی‌تر، ممکن است نیاز به مایعات درون وریدی باشد. اصولاً گاستروانتریت بر کودکان و ساکنان کشورهای در حال توسعه تأثیر می‌گذارد.

علائم بیماری :

معمولاً گاستروانتریت هم شامل اسهال و هم استفراغ است، و در موارد معدودتر شامل یکی از این دو مورد است. ممکن است دردهای شکمی نیز وجود داشته باشد. اغلب علائم و نشانه‌ها بین ۷۲-۱۲ ساعت پس از ابتلا فرد آلوده شروع می‌شوند. اگر عامل ویروسی باشد، وضعیت غالباً طی یک هفته رفع می‌شود و برخی علت‌های ویروسی هم‌چنین

ممکن است همراه با تب، خستگی، سردرد، و درد عضلات باشد. اگر نمونه مدفوع خونی باشد احتمالاً عامل ویروسی نیست و به احتمال بیشتر باکتریایی است. برخی عفونت‌های باکتریایی ممکن است همراه با درد شدید شکمی باشد و هفته‌ها طول بکشد. کودکانی که با روتاویروس آلوده شده‌اند، اغلب بین سه تا هشت روز کاملاً بهبود می‌یابند. دهیدراسیون یکی از عوارض رایج اسهال است، و کودکی که میزان قابل ملاحظه‌ای دهیدراسیون داشته باشد ممکن است پرشدن مجدد مویرگی ممتد، تورگور پوستی خفیف، و تنفس غیرطبیعی هم داشته باشد. آلودگی‌های مکرر معمولاً در مناطقی با بهداشت نامناسب و سوء تغذیه دیده می‌شود و می‌تواند موجب

درمان بیماری :

بسته به نوع بیماری، سن بیمار و طول مدت بیماری پزشک شما تصمیم می‌گیرد که درمان در منزل یا بیمارستان انجام شود. درمان‌های خانگی معمولاً شامل مصرف مایعات فراوان با کم کردن حجم و افزایش دفعات آن، مصرف غذاهایی مانند کته ماست، میوه‌هایی مثل سیب و موز و مایعات غیر شیرین، تهیه‌ی محلول خوراکی ORS و مصرف داروهای تجویز شده با توجه به سن و شرایط و طبق دستور پزشک می‌باشد. درمان کم‌آبی اولین شیوه درمانی گاستروانتریت یا التهاب معده‌ای در کودکان و بزرگسالان استفاده از شیوه درمان کم‌آبی می‌باشد. این شیوه درمانی از طریق درمان خوراکی کم‌آبی قابل دستیابی است، اگرچه ممکن است در صورت بروز کاهش سطح هوشیاری یا کم‌آبی شدید وریدی مورد نیاز باشد. محصولات درمان خوراکی جایگزین که از کربوهیدرات‌های پیچیده (مانند گندم یا برنج) تولید شده‌اند ممکن است نسبت به محصولات که با استفاده از مواد قندی ساده تولید شده‌اند برتری داشته باشند. مایعاتی که دارای مواد قندی ساده بالایی هستند، نظیر نوشیدنی‌های غیر الکلی و آب میوه‌ها، به کودکان زیر ۵ سال توصیه نمی‌شود چرا که ممکن است این مایعات موجب «افزایش» بروز اسهال در آن‌ها شوند. در صورتی که داروهای ویژه و مؤثر درمان خوراکی کم‌آبی موجود نباشند

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ارومیه

بیمارستان شهید سلیمانی بیرانشهر

گاستروانتریت چیست؟

تدوین کننده:

طاهر غواره آذر (کارشناس

پرستاری)

با نظارت خانم دکتر کیمیا رحیمی

- از دست فروشان مواد خوراکی تهیه نکنید.
- از آب آشامیدنی سالم (آب شهری) استفاده کنید و تا حد ممکن از آب چاه و چشمه استفاده نکنید.
- در صورتی که به سالم بودن آب شک داشتید به مدت ۲۰-۱۵ دقیقه آن را بجوشانید.
- دادن شیر مادر در نوزادان مهم ترین عامل در کاهش اسهال شیرخواران می باشد.

در صورت مشاهده ی موارد زیر حتما به پزشک مراجعه کنید:

- تب بالا
- اسهال خونی
- افزایش خواب آلودگی یا بی قراری
- اشک یا بزاق کمتر از حد معمول و یا خشکی زیاد لب ها و زبان
- کودکان با وزن کمتر از ۸ کیلوگرم و یا سن کمتر از ۶ ماه با اسهال شدید (چون این کودکان به علت جثه ی کوچک در مدت زمان کمتری آب بیشتری از دست می دهند).

منابع:

Dolin, [edited by] Gerald L. Mandell, John E. Bennett, Raphael (۲۰۱۰). Mandell, Douglas, and Bennett's principles and practice of infectious diseases (Nth ed. ed.). Philadelphia

یا اینکه خوش طعم نباشند می توان از آب شرب استفاده کرد
درمان در بیمارستان شامل اجرای درمان های خانگی به علاوه
سرم درمانی برای جبران مایعات از دست رفته بدنبال اسهال
و استفراغ، آنتی بیوتیک درمانی برای رفع عفونت و آزمایشات
تشخیصی (خون ، مدفوع و ادرار) با نظر پزشک می باشد.

پیشگیری :

- ظروف تغذیه و اسباب بازی های کودک را قبل از استفاده شسته و ضدعفونی کنید.
- همه ی اعضای خانواده بهداشت فردی خود خصوصاً شستو شوی مرتب دست ها را رعایت کنند.(قبل و بعد از شیردهی و تهیه و مصرف غذا ، قبل و بعد از رفتن به دستشویی ، بعد از عوض کردن پوشک یا کهنه ی کودک).
- سعی کنید برای هر وعده به اندازه غذا درست و در همان وعده مصرف کنید تا از کهنه شدن آن جلوگیری شود.
- گوشت و تخم مرغ را خوب آب پز کرده سپس مصرف نمایید.
- میوه و سبزیجات را به صورت شسته و ضدعفونی شده مصرف کنید.